

Mural „Dla Niepodległej – Ignacy Jan Paderewski. Błękitna Armia 1919”

Gdzie jesteśmy i skąd wziął się mural?

Dlaczego Paderewski jest szczególnie ważny dla naszej szkoły?

Kim był Paderewski?

Kim była Błękitna Armia?

Dlaczego na muralu widnieje rok 1919?

Logo MON

Przed Państwem mural wkomponowany w elewację budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. Ignacego Jana Paderewskiego w Łasku-Kolumnie, przy ul. Toruńskiej 1, od strony ul. Leśników Polskich, w ciągu drogi wojewódzkiej nr 482.

Realizacja muralu była możliwa dzięki współpracy szkoły z Klubem Strzeleckim „Kruk” w Łasku. W 2026 roku Klub Strzelecki „Kruk” został beneficjentem programu Ministerstwa Obrony Narodowej, w ramach którego zrealizowano projekt „Paderewski i Błękitna Armia”.

Dlaczego Paderewski jest szczególnie ważny dla naszej szkoły?

Mural ma dla naszej szkoły szczególne znaczenie. 21 czerwca 1996 roku Zespołowi Szkół Ogólnokształcących w Łasku-Kolumnie nadano imię Ignacego Jana Paderewskiego. Od tego czasu postać wybitnego pianisty, kompozytora, polityka i działacza niepodległościowego jest ważnym elementem tożsamości naszej szkoły. Umieszczony na jej elewacji mural stanowi naturalne dopełnienie tej tradycji – przypomina o patronie i historii, z którą związane jest jego imię.

Szczególnym powodem do dumy jest także osoba autorki projektu graficznego muralu. Jest nią Wiktoria Okniańska – absolwentka naszego Zespołu Szkół, obecnie studentka Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi. Jej projekt nadał historycznej opowieści współczesną, artystyczną formę i sprawił, że ważne wydarzenia z dziejów Polski stały się częścią przestrzeni, którą każdego dnia mijają uczniowie, mieszkańcy Kolumny i osoby przejeżdżające drogą wojewódzką nr 482.

Mural jest więc nie tylko dziełem sztuki i formą upamiętnienia. Jest także zaproszeniem do poznania historii – ludzi, idei i wydarzeń, które przyczyniły się do odrodzenia i obrony niepodległej Rzeczypospolitej.

Spójrz na mural uważnie. Każdy z jego elementów opowiada część tej historii.

Kim był Paderewski?

Centralną postacią muralu jest **Ignacy Jan Paderewski** (1860–1941) – patron naszej szkoły, wybitny pianista i kompozytor, a zarazem polityk, mąż stanu, filantrop i jeden z najbardziej zasłużonych orędowników sprawy polskiej na arenie międzynarodowej.

Ignacy Jan Paderewski był jednym z najwybitniejszych Polaków przełomu XIX i XX wieku – światowej sławy pianistą, kompozytorem, działaczem niepodległościowym i politykiem. Urodził się 6 listopada 1860 roku w Kuryłówce na Podolu. Dzięki niezwykłemu talentowi pianistycznemu zdobył międzynarodową sławę, koncertując w najważniejszych salach Europy i Stanów Zjednoczonych. W USA stał się prawdziwą gwiazdą – jego koncerty przyciągały tłumy, a nazwisko Paderewski było rozpoznawalne wśród amerykańskiej publiczności.

Swoją pozycję i majątek wykorzystywał w służbie Polsce. Był hojnym mecenasem, wspierał finansowo działalność niepodległościową oraz zabiegał o poparcie dla sprawy polskiej za oceanem. Podczas I wojny światowej aktywnie angażował się w działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości. W Stanach Zjednoczonych przemawiał do Polonii i zachęcał do wstępowania w szeregi Armii Polskiej tworzonej we Francji, zwanej Błękitną Armią.

Paderewski wykorzystywał również swoją znajomość z wpływowymi politykami Zachodu, aby nagłaśniać sprawę niepodległości Polski. Jego działania przyczyniły się do tego, że kwestia polska stała się ważnym elementem międzynarodowej debaty pod koniec I wojny światowej. Szczególne znaczenie miały jego spotkania z prezydentem Stanów Zjednoczonych Woodrowem Wilsonem.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości Paderewski powrócił do kraju. W 1919 roku został premierem i ministrem spraw zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentując Polskę na arenie międzynarodowej podczas konferencji pokojowej w Paryżu. Był jednym z polskich sygnatariuszy traktatu wersalskiego.

Choć świat znał go przede wszystkim jako wybitnego pianistę, dla Polaków stał się symbolem człowieka, który swój talent, sławę, pieniądze i międzynarodowe kontakty podporządkował sprawie odzyskania przez Polskę niepodległości. Zmarł 29 czerwca 1941 roku w Nowym Jorku.

Kim była Błękitna Armia?

Błękitna Armia – żołnierze, którzy wrócili do Polski

Spójrzmy teraz na żołnierzy stojących za Paderewskim. Ich obecność na muralu nie jest przypadkowa. To Błękitna Armia – jedna z najważniejszych polskich formacji wojskowych utworzonych podczas I wojny światowej.

Jej historia rozpoczęła się we Francji. W czerwcu 1917 roku, decyzją władz francuskich, rozpoczęto tworzenie Armii Polskiej we Francji. Do jej szeregów zgłaszali się polscy ochotnicy mieszkający we Francji i innych krajach Zachodu, a z czasem także Polacy z dalszych części świata. Szczególnie ważną grupę stanowili ochotnicy ze Stanów Zjednoczonych, Kanady i Brazylii.

To właśnie tutaj historia żołnierzy z muralu łączy się z postacią Paderewskiego. Jego działalność w Stanach Zjednoczonych pomagała mobilizować Polonię wokół sprawy niepodległości Polski. Polacy mieszkający za oceanem nie pozostali jedynie obserwatorami wydarzeń w Europie. Wielu z nich zdecydowało się opuścić swoje domy i wyruszyć do Europy, aby walczyć o wolną Polskę. Według informacji polskiego MSZ ponad 20 tysięcy Amerykanów polskiego pochodzenia zasiliło Błękitną Armię.

Żołnierze nosili francuskie mundury w charakterystycznym błękitnym kolorze, stąd właśnie określenie „Błękitna Armia”. W październiku 1918 roku dowództwo nad polskimi oddziałami we Francji objął generał Józef Haller, którego nazwisko na trwałe związało się z tą formacją.

Armia szybko rosta w siłę. W przededniu zakończenia I wojny światowej liczyła około 70 tysięcy żołnierzy. Była dobrze wyszkolona i wyposażona, posiadała między innymi artylerię, broń maszynową, czołgi i lotnictwo. Wiosną 1919 roku rozpoczął się jej transport do Polski. Od kwietnia do czerwca kolejne oddziały przekraczały granicę odrodzonego państwa, witane przez Polaków z ogromnym entuzjazmem.

Przybycie Błękitnej Armii miało dla młodego państwa ogromne znaczenie. Polska, która dopiero odzyskała niepodległość, musiała jednocześnie walczyć o swoje granice i utrzymać odzyskaną wolność. Dobrze wyszkoleni i wyposażeni żołnierze Błękitnej Armii stanowili znaczące wzmocnienie Wojska Polskiego. Brali udział między innymi w wojnie polsko-ukraińskiej, a później walczyli również w wojnie polsko-bolszewickiej.

1 września 1919 roku Błękitna Armia została włączona do struktur Wojska Polskiego. Jej żołnierze stali się częścią armii odrodzonej Rzeczypospolitej, a doświadczenie, wyszkolenie i nowoczesne wyposażenie tej formacji pomogły młodymu państwu w obronie jego niepodległości.

Dlatego na muralu Paderewski i żołnierze Błękitnej Armii znajdują się obok siebie. To dwie różne drogi służby Polsce. Paderewski wykorzystywał swój talent, sławę, majątek i kontakty, aby zdobywać dla Polski poparcie i mobilizować rodaków. Ochotnicy Błękitnej Armii odpowiedzieli na wezwanie czynem – przyjechali do Europy, założyli polskie mundury i walczyli o granice odrodzonej Rzeczypospolitej.

Ich wspólnym celem była Niepodległa.

Dlaczego na muralu widnieje rok 1919?

1919 to rok szczególny w historii odrodzonej Polski. Niepodległość została odzyskana w listopadzie 1918 roku, ale samo jej odzyskanie nie oznaczało jeszcze, że młode państwo było bezpieczne. Polska musiała dopiero ustalić i obronić swoje granice, zbudować własne struktury państwowe oraz stworzyć silną armię.

Właśnie w tym momencie do Polski przybyła Błękitna Armia.

Po zakończeniu I wojny światowej polskie oddziały formowane we Francji rozpoczęły powrót do kraju. Ich transport trwał od kwietnia do czerwca 1919 roku. Do odrodzonej Polski przybyła wówczas około 70-tysięczna, dobrze wyszkolona i wyposażona armia pod dowództwem generała Józefa Hallera.

Było to ogromne wzmocnienie dla młodego państwa. W 1919 roku Polska znajdowała się w niezwykle trudnej sytuacji – na kilku odcinkach jednocześnie toczyły się walki o granice. Ich doświadczenie, wyszkolenie i nowoczesne wyposażenie stanowiły ważne wsparcie dla Wojska Polskiego.

Logo Ministerstwa Obrony Narodowej

W kompozycji muralu znajduje się również znak Ministerstwa Obrony Narodowej, nawiązujący do programu, w ramach którego został zrealizowany projekt „Paderewski i Błękitna Armia”. Umieszczenie znaku podkreśla edukacyjny i patriotyczny charakter przedsięwzięcia oraz jego związek z działaniami na rzecz upowszechniania wiedzy o historii oręża polskiego i tradycjach Wojska Polskiego.